

Od redaktora

Litteraria Copernicana

to nowe pismo naukowe z zakresu szeroko rozumianej wiedzy o literaturze: nie tylko polskiej, także europejskiej i światowej. Redagowane na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, nawiązuje do uprzednio wydawanych na tymże Wydziale zeszytów literaturoznawczych „Acta Universitatis Nicolai Copernici”. Zamierzamy jednak drukować teksty nie tylko badaczy z Torunia, lecz również z innych ośrodków naukowych – i na tę współpracę autorów spoza UMK bardzo liczymy.

Chcemy, by „Litteraria Copernicana” odzwierciedlały zainteresowania badawcze możliwie szerokiego kręgu historyków i teoretyków literatury i by literatura ujmowana była tu w różnych kontekstach, także z uwzględnieniem innych dyscyplin humanistycznych.

Pismo zawiera kilka działów: oprócz studiów i rozpraw, które stanowią główny człon każdego numeru, znajdzie się w nim miejsce na nieznane materiały: dokumenty, świadectwa, teksty literackie dotąd przechowywane w archiwach. W tym numerze są to m.in. źródła odnalezione w aktach GUKPPiW, pozwalające pełniej zobaczyć polityczne konteksty twórczości Konwického i jej recepcji, a także dotrzeć do tekstów pisarza w ich postaci sprzed ingerencji peerelowskiej cenzury. W numerze trzecim, który będzie poświęcony Jerzemu Szaniawskiemu, opublikujemy m.in. pierwotną wersję *Fortepianu* oraz listy tego – jak się wydaje – dziś zapomnianego i niedocenianego dramaturga.

Ponadto zamieszczając będziemy w każdym tomie recenzje książek z zakresu wiedzy o literaturze, polskich i zagranicznych, jak również – i do tego działu, pod nazwą „Mistrzowie”, przywiązujemy dużą wagę – artykuły o wybitnych uczonych, którzy wpłynęli w sposób szczególny na rozwój współczesnej nauki o literaturze, o akademickich nauczycielach i wychowawcach. Niekiedy będą to wspomnienia bardzo osobiste, czasem prezentacje dorobku naukowego. Pierwszym uczonym, którego sylwetkę przedstawiamy we wspomnieniu jego wieloletniej współpracownicy, jest Artur Hutnikiewicz. Zmarły w 2005 roku Profesor był prawdziwym autorytetem dla swoich uczniów i współpracowników. Wybitny znawca literatury Młodej Polski oraz Dwudziestolecia międzywojenne-

go, uczeń Eugeniusza Kucharskiego i Juliusza Kleinera, lwowianin, tęskniący przez całe życie do rodzinnego miasta, swoje twórcze lata spędził w Toruniu. Ostatni przed wojną asystent zatrudniony na Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie, w latach osiemdziesiątych głęboko zaangażowany w przemiany polityczne i kulturalne w Polsce, wierzył w ideę uniwersytetu jako miejsca kształtowania inteligencji – ważnej grupy społecznej oraz w ideę uniwersyteckiego formowania osobowości przez kontakt z wielką literaturą.

Kolejne numery LC mają mieć charakter monograficzny; pragniemy, aby podstawowy zespół tekstów zawsze dotyczył jednego tematu, zagadnienia lub osoby. Pierwszy numer obejmuje pisarstwo i prace filmowe Tadeusza Konwickiego, jednego z najznakomitszych i najważniejszych twórców polskich ostatniego półwiecza. Jego dorobek artystyczny jest już dla trzeciego pokolenia czytelników przedmiotem fascynacji, także dla najmłodszej generacji badaczy, czego dowodem są teksty drukowane w niniejszym zbiorze. Przedstawiamy tu studia i materiały, które pokazują wielowymiarowość twórczości Tadeusza Konwickiego: od dokumentowania losów narodu i społeczeństwa polskiego, przez świadectwo sposobów życia w PRL-u do głębokiej, właściwej wielkim pisarzem, indywidualnej i niepowtarzalnej problematyki egzystencjalnej.

Jest to również pisarz, jak chyba żaden inny z twórców powojennych, organicznie zanurzony w polskim romantyzmie kresowym (przyjmuję tu sformułowanie zaproponowane przez Marię Janion), bezbłędnie czujący jego wymiar metafizyczny, ale i aspekt polityczny. Jego *Lawę* uważam za najbardziej – spośród mi znanych – romantyczną i „mickiewiczowską” adaptację *Dziadów*. Film w rękach Mistrza stał się dla takiej interpretacji dramatu Mickiewicza medium niezwykle, paradoksalnie może nawet lepiej przystającym do materii wyobraźni poety niż teatr: tak wspaniale nasycił Konwicki swój świat filmowy doświadczeniem miejsca kresowego, pogranicznego i utraconego.

Przedstawiając najnowsze prace o twórczości znakomitego pisarza z pierwszego pokolenia urodzonego w odrodzonej Polsce, chcemy nie tylko ukazać nowe spojrzenia na indywidualność pisarską autora *Wniebowstąpienia*, lecz także oddać hołd Jego Pokoleniu: pokoleniu lat dwudziestych. Postawionemu przed najtrudniejszymi próbami historycznymi i egzystencjalnymi. Jednemu z najpiękniejszych i najciężej doświadczonych w polskiej historii porobiorowej.

Maria Kalinowska